

IBD en adalimumab (Humira)

Bij de ziekte van Crohn en Colitis Ulcerosa

Uw behandelend arts en/of verpleegkundige heeft met u gesproken over het gebruik van Adalimumab (Humira). In deze folder krijgt u informatie over de werking en het gebruik van Adalimumab en hoe u moet handelen in geval van bijwerkingen. Het is echter geen vervanging van de bijsluiter. Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u daarmee bij uw behandelend arts of verpleegkundige terecht.

Algemeen

De oorzaak van de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa is niet bekend. Elke behandeling met medicijnen is gericht op het onderdrukken van ontstekingsreacties. Dit leidt tot vermindering van klachten en verkleint de kans op complicaties die zich bij deze ziektes voor kunnen doen. Medicijnen kunnen de darmontstekingen onderdrukken, maar ze kunnen de ziekte niet definitief genezen. Na het afbouwen van of stoppen met medicijnen kunnen de ontstekingen en daarmee de klachten weer terugkomen.

Werking

Adalimumab behoort tot de relatief nieuwe (zogenaamde biologische) middelen tegen de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa. Hoewel de precieze oorzaak van de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa niet bekend is, wordt bij patiënten met een van deze ziektes een verhoogde hoeveelheid van het ontstekings-eiwit tumor necrosis factor (TNF) gevonden. Dit eiwit speelt een rol bij het ontstaan en onderhouden van de ontsteking van het darmslijmvlies. Adalimumab is een antilichaam tegen TNF dat gemaakt is van menselijke eiwitten. Adalimumab blokkeert de effecten van TNF. Daardoor wordt de ontsteking in de darm geremd en nemen de klachten (zoals diarree en buikpijn) af. Ook voelen veel patiënten zich over het algemeen minder moe en kunnen zij beter functioneren in het dagelijks leven. Het effect van Adalimumab is over het algemeen binnen enkele weken merkbaar.

Voorzorgsmaatregelen

Voordat u start met Adalimumab is het van belang om sluimerende of actieve infecties uit te sluiten dan wel te behandelen. Tuberculose is een infectie die zich soms jarenlang ongemerkt in de longen ophoudt zonder problemen te geven. Het immuunsysteem houdt de bacteriën dan onder controle. Het gebruik van Adalimumab kan ertoe leiden dat de Tuberculose infectie actief wordt. Daarom zult u voor het starten met Adalimumab op tuberculose worden onderzocht. Ook Hepatitis B en C kunnen worden gecontroleerd, evenals HIV besmetting. Het is belangrijk dat u zelf let op andere bronnen en/of algemene verschijnselen van infecties. Klachten die hierbij kunnen passen zijn:

- gezwollen lymfeklieren
- aanhoudend hoesten
- plotseling gewichtsverlies
- koorts

Het is tevens belangrijk dat u let op andere bronnen van infecties zoals wonden of problemen met het gebit. Als u een infectie vermoedt, meld dit dan aan uw behandelend arts of verpleegkundige.

Gebruik

Adalimumab wordt doorgaans één keer per twee weken via onderhuidse (subcutane) injecties gegeven.

In de eerste vier weken wordt Adalimumab in een hogere dosering gegeven. Na deze periode is de gebruikelijke dosering 40 mg per twee weken. De injectie wordt toegediend door u zelf. Hoewel het misschien een eng idee is, blijkt het zelf spuiten in de praktijk erg mee te vallen en goed aan te leren. U ontvangt instructies van een verpleegkundige over de injectietechniek. In uitzonderlijke gevallen kan iemand in uw omgeving de injecties toedienen. Wanneer u hulp van iemand anders krijgt bij het injecteren is het noodzakelijk dat deze persoon eveneens getraind is. Na verloop van tijd kan de werkzaamheid van Adalimumab afnemen en is het soms nodig om de injectie wekelijks te geven.

Adalimumab wordt soms als enige middel tegen de ziekte van Crohn of colitis ulcerosa gebruikt (monotherapie), maar kan ook worden gecombineerd met andere (afweeronderdrukkende) middelen tegen de ziekte van Crohn of colitis ulcerosa. De combinatie van meerdere geneesmiddelen is echter vaak effectiever en zorgt voor minder afweerreacties op en minder antistofvorming tegen Adalimumab.

U dient Adalimumab in de koelkast te bewaren.

Interacties met andere geneesmiddelen

TNF-blokkerende middelen kunnen voor zover bekend veilig worden gebruikt naast andere geneesmiddelen, met uitzondering van Anakinra en Abatacept. De combinatie met andere afweeronderdrukkende medicijnen geeft een relatief verhoogde kans op infecties. Overleg bij twijfel met uw arts of verpleegkundige.

Bijwerkingen

Zeer zeldzame bijwerkingen zijn onder andere zenuwaandoeningen en hartproblemen. Neem daarom contact op met uw behandelend arts als u een van de volgende klachten ontwikkelt:

- allergische reacties zoals huiduitslag en jeuk
- moeilijkheden met lopen
- verminderd gevoel of tintelingen in de ledematen
- wazig zien en oogpijn
- kortademigheid
- gezwollen voeten

Zwangerschap

Voor zover bekend is het gebruik van Adalimumab gedurende de zwangerschap veilig. Adalimumab gaat echter over in het kind. Om het kind zonder Adalimumab geboren te laten worden kan het gebruik van Adalimumab vanaf de 24e week in de zwangerschap tijdelijk onderbroken worden. Vaak geldt dat opvlamming van de ziekte meer risico's met zich meebrengt in de zwangerschap dan het gebruik van Adalimumab. Overleg met uw arts wanneer u een zwangerschapswens hebt of zwanger bent en Adalimumab gebruikt.

Borstvoeding

Adalimumab gaat over in de borstvoeding. Doorgaans wordt geadviseerd om geen borstvoeding te geven. Overigens zijn tot nu toe geen schadelijke gevolgen bekend bij kinderen die borstvoeding kregen van een moeder die Adalimumab gebruikte. Overleg met uw arts over het geven van borstvoeding tijdens Adalimumab gebruik.

Autorijden

TNF blokkerende middelen geven geen sufheid of slaperigheid. U mag gewoon autorijden of apparaten bedienen gedurende de behandeling.

Vaccinaties

De grieprik en hepatitisvaccinatie zijn veilig tijdens de behandeling met TNF blokkerende middelen. Griepvaccinatie wordt bij gebruik van Adalimumab geadviseerd. De hepatitisvaccinatie kan minder effectief zijn, met name bij gelijktijdig gebruik van medicijnen als Azathioprine (Imuran), 6-Mercaptopurine (Purinethol) en Methotrexaat. Over andere vaccinaties tijdens behandeling is weinig bekend. Vaccinatie met verzwakte levende vaccins, zoals bof, mazelen, rode hond (BMR), gele koorts of BCG moeten vermeden worden tijdens het gebruik van Adalimumab. Overleg met uw arts als u gevaccineerd moet worden.

Vragen?

Vanzelfsprekend kunt u met vragen op werkdagen tussen 8.30 en 17.00 uur contact opnemen met de polikliniek Maag-, Darm- en Leverziekten (MDL), ☎ (036) 868 8616.